

آیین نامه آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی

مصوب بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۳/۰۳/۲۳

بازنگری شده در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۰۳/۰۹ جهت دانشکده های پزشکی مجری طرح بازنگری در برنامه آموزش پزشکی عمومی

تعاریف

تعاریف زیر در آیین نامه های کلیه مقاطع مختلف تحصیلی به صورت یکسان پذیرفته شده و حسب مقطع مربوط مورد استناد می باشد و جزء لاینفک آیین نامه ها بوده و هر نوع تغییر و تفسیر مغایر با آن مجاز نیست.

دانشگاه علوم پزشکی:

موسسه ای است آموزشی، پژوهشی و خدماتی که علاوه بر وظیفه اصلی خود که ترتیب نیروی انسانی در رده های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمان پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع، عمل می نماید.

دانشکده:

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که حداقل سه گروه آموزشی تشکیل می شود. مانند دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی و دانشکده بهداشت.

آموزشکده در گروه پزشکی:

موسسه آموزش عالی است که از تجمع گروههای آموزشی در سطح کاردانی رشته های گروه پزشکی تشکیل می گردد و امکانات و تجهیزات لازم برای ارائه آموزش رشته های تحصیلی در آن دایر است.

موسسه:

موسسه در آموزش عالی یک مفهوم عام است که به هر یک از مراکز آموزش عالی و پژوهشی که با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تاسیس شده باشد، اطلاق می گردد.

گروه آموزشی:

عهده دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می باشد. مثل گروه بهداشت، گروه فیزیولوژی و گروه جراحی.

گروه آزمایشی:

سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری ورود به دانشگاه ها، داوطلبان را برحسب رشته های انتخابی به گروه های خاص تقسیم می کند که هر یک از این گروه ها، گروه آزمایشی نامیده می شود.

دوره:

دوره تحصیلی مجموعه دروسی است هماهنگ و منسجم و به هم وابسته در یک رشته که در چارچوب نظام خاص و در یک مدت زمان معین به دانشجو ارائه می شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم دانشگاهی منجر شود. دوره های تحصیلی در نظام آموزش عالی علوم پزشکی ایران در مقاطع تحصیلی زیر ارائه می شوند.

- کاردانی (فوق دیپلم)
- کارشناسی (لیسانس) پیوسته و ناپیوسته
- کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ناپیوسته
- دکترای عمومی
- دکترای تخصصی
- تخصص بالینی (دستیاری)
- فوق تخصص

اداره آموزش:

منظور از اداره آموزش یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع آوری نمرات و اعلام نتایج را برعهده دارد.

مدرس:

هر عضو هیات علمی که مسولیت تدریس دروس نظری یا علمی را بر عهده دارد مدرس نامیده می شود.

رشته:

رشته یکی از شعب فرعی گروه های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، کشاورزی و هنر) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می انجامد. در دو رشته متمایز دروس مشترک نباید از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) تجاوز کند.

گرایش:

هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد. گرایش نامیده می شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدها کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) بیشتر باشد.

دروس:

دروس دانشگاهی از لحاظ محتوی، به دروس عمومی و اختصاصی (پایه و تخصصی رشته) و از نظر ارتباط با یکدیگر به دروس پیوسته (پیش نیاز) و مستقل و از جنبه لزوم یا عدم لزوم انتخاب به دروس اجباری و اختیاری و از لحاظ نحوه تعلیم و تدریس، به دروس نظری، عملی، نظری و عملی، نظری-علمی، کارآموزی، کارورزی و کارآموزی در عرصه تقسیم می شود.

تبصره:

دروسی که به صورت نظری و عملی نوشته می شوند مستقل از یکدیگر تدریس می شوند و هر یک کد جداگانه و نمره جداگانه دارند.

دروسی که به صورت نظری-عملی نوشته می شوند یک درس محسوب شده و کد مشترک و نمره مشترک دارند.

دروس عمومی:

دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان بر اساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روشهای علمی عرضه می شود. این درس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دوره های دکتری عمومی الزامی است.

دروس اختصاصی:

این دروس به دو دسته: دروس پایه و دروس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می شود:

الف- دروس پایه، دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر دروس تخصصی رشته عرضه می شود.

ب- دروس تخصصی رشته، دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارآیی های علمی و عملی یک رشته تدریس می شود.

دروس جبرانی:

در صورتی که دانشجوی دروسی را در مقطع قبل نگذرانده باشد موظف است اضافه بر واحدهای درسی مقرر، به تشخیص گروه آموزشی و مطابق برنامه آموزشی مربوط آن دروس را به عنوان دروس جبرانی بگذراند.

دروس اجباری:

دروس اجباری (محوری) دروسی است که دانشجویان مجبور به گذراندن این دروس بر اساس ترتیب و محتوای پیش بینی شده در برنامه های آموزشی مصوب پزشکی عمومی بوده و حاوی محتوای محوری می باشد.

دروس انتخابی:

دروس انتخابی (غیر محوری) دروسی است که دانشجویان این درس را بسته به علاقه و تمایل خود انتخاب می کنند و می تواند در برگیرنده اهداف و محتوای محوری و یا غیر محوری باشند. این درس توسط گروه های آموزشی به دانشکده پزشکی و پس از تایید دانشکده پزشکی به شورای آموزشی دانشگاه پیشنهاد می شود تا بر اساس ضوابط و شرایط مصوب شورای عالی برنامه ریزی در این بخش، ترتیب داده شود.

دروس پیوسته (پیش نیاز):

دروسی است که گذراندن آن ها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است.
دروس جبرانی یا اجباری می توانند پیش نیاز باشند، دروس اختیاری نمی توانند پیش نیاز باشند.

دروس مستقل:

دروسی است که انتخاب آن ها منوط به انتخاب یا گذراندن درس یا درس های دیگری نیست.

دروس نظری:

دروسی است که در کلاس درس ارائه می شود.

دروس عملی:

دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارت های بالینی یا بخش های مربوط در دانشکده ارائه می شود.

دروس کارآموزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه سازی شده (مرکز مهارت های بالینی) برای آموزش مهارت های عملی ارائه می شود.

دروس کارورزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت های عملی ارائه می شود.

دروس کارآموزی در عرصه:

دروسی است که با هدف آموزش مهارت های عملی در عرصه ارائه خدمات بهداشتی درمانی ارائه می شود.

فصل اول

شرایط ورود و نام نویسی

ماده ۱) شرایط ورود به دوره دکتری عمومی پزشکی به شرح زیر است :

۱-۱- پذیرفته شدن در آزمون ورودی

۱-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه از داخل یا خارج کشور مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (باتوجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آن برای آموزشهای حوزوی، مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۱-۳- مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱-۴- برخورداری از سلامت تن و روان برابر ضوابط مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

۱-۵- سپردن تعهد خدمت براساس ضوابط و قانون آموزش رایگان و یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می شود.

تبصره ۱:

چنانچه دانشجو با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکتری عمومی پزشکی برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه، اجازه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی را ندارد.

تبصره ۲:

ارائه تاییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش دانشگاهی حداکثر تا یک سال بعد از ثبت نام اولیه الزامی است.

تبصره ۳: پرداخت شهریه، فارغ التحصیلان دوره دکتری عمومی پزشکی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی کند.

ماده ۲) پذیرفته شدگان آزمون ورودی موظفند در مهلت هایی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می شود، برای نام نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه یا دانشکده ذیربط مراجعه کنند. عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳) دانشجو موظف است در هر نیمسال در زمانی که دانشگاه اعلام می کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو اخراج خواهد شد.

تبصره ۱:

در موارد استثنائی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می داند، باید دلایل آن را حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به صورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تایید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای آموزشی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود.

تبصره ۲:

دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده (۴)

دانشجوی دوره دکتری عمومی پزشکی در یک زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیر دولتی را نخواهد داشت. در صورت تخلف به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع، از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین نامه و ضوابط مربوط به خود می باشند.

فصل دوم

نظام آموزشی

نظام آموزشی

ماده (۵) آموزش دوره دکتری عمومی پزشکی مبتنی بر نظام واحدی است .

ماده (۶) در نظام واحدی میزان هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس به همان درس محدود می شود.

ماده (۷) هر واحد درس ، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت و علمی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی (یا دوره تابستانی) و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود.

ماده (۸) برنامه دوره دکتری عمومی پزشکی شامل مراحل به شرح زیر است:

مرحله اول: دروس عمومی و علوم پایه

مرحله دوم: نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی

مرحله سوم: کارآموزی بالینی

مرحله چهارم: کارورزی بالینی

تبصره: دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاح برنامه آموزش پزشکی که برنامه reform را مدنظر دارند می توانند مراحل مختلف را با تایید شورای آموزشی دانشگاه و مجوز دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی بصورت ادغام یافته اجرا نمایند.

مراحل بالینی و بیالینی دوره دکتری عمومی پزشکی

به مراحل دروس عمومی و علوم پایه (مرحله اول)، نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی (مرحله دوم) دوره پیش بالینی اطلاق داده و مراحل کارآموزی (مرحله سوم) و کارورزی (مرحله چهارم) دوره بالینی محسوب می گردد. چنانچه مرحله نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی با مرحله کارآموزی ادغام گردد (ادغام مراحل دوم و سوم آموزش پزشکی)، دوره بالینی شامل دو مرحله دوم و سوم شده و کل دوره آموزش پزشکی شامل یک مرحله پیش بالینی و دو مرحله بالینی میشود.

ماده ۹) در مراحل پیش بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی، هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی با رعایت مفاد ماده ۷ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلاای طبیعی، عدم امکان حضور استاد در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل و موارد لازم به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه می توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاهتر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسهها را اخذ کرده اند تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۷ این آیین نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاس ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

ماده ۱۰) در دوره بالینی، هر سال تحصیلی مشتمل بر چند درس تئوری، عملی و بخش آموزش بالینی مربوطه است. تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر سال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشگاه، تعیین می شود.

ماده ۱۱) کلیه دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی، موظفند برنامه درسی و سر فصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحانات جامع علوم پایه و جامع پیش کارورزی از طرف دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی تعیین می شود.

تبصره ۲: آن دسته از دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی که حداقل سه دوره دکتری عمومی پزشکی فارغ التحصیل داشته اند، در صورت تایید شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه می توانند با توجه به مقتضیات و امکانات حداکثر به میزان ده درصد کل واحدهای دوره، به برنامه مصوب اضافه کنند.

دانشگاه هایی که کمتر از سه دوره دکتری عمومی پزشکی فارغ التحصیل داشته باشند، باید با نظر دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی نسبت به اصلاح برنامه آموزش پزشکی عمومی اقدام نمایند.

ماده ۱۲) در پایان مرحله اول، امتحان جامع علوم پایه برگزار می شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می باشد.

تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه درسهای مراحل اول (درسهای علوم پایه و درسهای عمومی) و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله است. با این حال در شرایطی که دانشجو، تنها یک درس عمومی باقیمانده داشته باشد می تواند در امتحان جامع علوم پایه شرکت کند و در صورت قبولی درس باقیمانده را در دوره بعدی بگذارد. بدیهی است نمره این درس در میانگین مرحله بعد محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس مردود شده

باشد یا علی رغم قبولی، میانگین کل مرحله اول وی به ۱۲ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس مردودی و همچنین کسب میانگین لازم اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

ماده ۱۳) شرکت در امتحان جامع علوم پایه تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مذکور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی محروم می شود.

تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان جامع علوم پایه از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود، می تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره های دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی که از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم می شوند، مصوب بیست و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۳/۰۴/۲۸، به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد.

ماده ۱۴) قبولی در کلیه درسهای مرحله دوم و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله، شرط ورود به مرحله سوم است. در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، شرط کسب میانگین کل ۱۲ از مرحله نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی، جهت ورود به مرحله کارآموزی بالینی الزامی نمی باشد.

ماده ۱۵) کارآموزی بالینی شامل دروس نظری، آموزش بر بالین بیماران بستری، آموزش مراقبتهای بهداشتی-درمانی سرپایی در درمانگاه های بیمارستان ها و مراکز عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور و در صورت تامین شرایط و حفظ حقوق بیمار، مطب با مجوز و نظارت شورای آموزشی دانشگاه ها است.

تبصره ۱: در طول دوره کارآموزی، گذراندن ۲۰ ماه کارآموزی طبق برنامه مصوب برای کلیه دانشجویان الزامی است.

تبصره ۲: حداکثر مدت کارآموزی بر بالین بستری در بیمارستان ها نباید از ۵۰٪ دوره کارآموزی بیشتر باشد.

ماده ۱۶) در پایان مرحله سوم، آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است. در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) در پایان مرحله بالینی آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی (مرحله دوم بالینی) است.

تبصره ۱: شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه درسهای مرحله کارآموزی بالینی، کسب میانگین کل ۱۴ از مرحله کارآموزی و ثبت موضوع پایان نامه می باشد.

در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه دروس نظری و عملی و بخش های کارآموزی مرحله اول بالینی و کسب میانگین کل ۱۳ از مرحله اول بالینی و ثبت موضوع پایان نامه می باشد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروس و بخشهایی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع پیش کارورزی اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس یا بخش مردود شده باشد یا علی رغم قبولی میانگین کل مرحله سوم به ۱۴ نرسیده باشد و در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، میانگین کل مرحله اول بالینی (مراحل دوم و سوم) به ۱۳ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب

نمره قبولی در درس یا بخش مردودی و همچنین کسب میانگین لازم اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی راحتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

تبصره ۳: قبول شدگان آزمون جامع پیش کارورزی، بر اساس رتبه ای که با توجه به فرمول زیر کسب می کنند، در انتخاب بخش های موجود، برای گذراندن مرحله کارورزی حق تقدم خواهند داشت.

در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) به جای میانگین سه مرحله اول، میانگین دو مرحله اول (مرحله علوم پایه و مرحله اول بالینی) در فرمول محاسبه خواهد شد.

برای مثال: چنانچه میانگین سه مرحله اول دانشجویی ۱۵ و نمره او در آزمون پیش کارورزی ۱۸۰ از ۲۰۰ باشد (نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی او بر اساس میانگین ۱۸ می شود)، رتبه او بر اساس فرمول بالا، به صورت زیر محاسبه می شود.

۱۶=

ماده ۱۷) شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی تا سه نوبت مجاز است.

تبصره: دانشجویانی که به علت مردود شدن در امتحان جامع پیش کارورزی از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شوند، می توانند بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به یکی از مقاطع کارشناسی پیوسته، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهند.

ماده ۱۸) طول دوره کارورزی ۱۸ ماهه باشد و گذراندن ۱۷ ماه کارورزی طبق برنامه مصوب برای کارورزان الزامی است. دانشجویی در طول دوره کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

فصل سوم

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۱۹) حداقل تعداد واحدهای درسی لازم برای فراغت از تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی، طبق برنامه مصوب آن دوره در شورای عالی برنامه ریزی است.

ماده ۲۰) دانشجویی در هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی باید حداقل ۱۲ و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی انتخاب نماید.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی هر یک از مراحل پیش بالینی دانشجویی از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد معاف است.

تبصره ۲: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجو در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد می تواند با نظر استاد مشاور و موافقت دانشکده در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره ۳: در مواردی که دانشجو حداکثر ۲۴ واحد باقیمانده برای گذراندن هر یک از مراحل را داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد با تایید دانشکده می تواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال بگذراند.

تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجو مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی باشد.

ماده ۲۱) آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته دروسی را که آن دانشگاه تعیین می کند به عنوان دروس پیشنیاز دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند.

تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش نیاز دانشگاهی بر عهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و بر اساس پیشنهاد گروههای آموزشی است.

تبصره ۲: ارائه دروس پیشنیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاه ها از هر لحاظ از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجو، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجو، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.

تبصره ۳: سازمان سنجش آموزش کشور پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هریک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاههای ذیربط قرار می دهد.

تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیشنیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می شود.

ماده ۲۲) حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ۱۰ سال است که ۵ سال اول به طی مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و ۵ سال باقیمانده به طی مراحل سوم و چهارم آن اختصاص دارد. در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ۱۰ سال است، که ۴ سال اول به طی و مرحله اول آموزش پزشکی (مرحله پیش بالینی) و ۶ سال باقی مانده به طی مراحل دوم و سوم (مراحل اول و دوم بالینی) اختصاص دارد.

تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول دوره آموزش پزشکی از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کند و یا در مدت ۵ سال اول مرحله اول و دوم آموزش پزشکی را به پایان برساند از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود و در صورتی که میانگین نمرات درسهایی که گذرانیده حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته بدهد.

تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۳ سال از شروع دوره بالینی به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۵ سال مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی را به پایان برساند و در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال مرحله اول بالینی (مراحل دوم و سوم) را طی کند و به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۶ سال مراحل اول و دوم بالینی (مراحل دوم، سوم و چهارم) آموزش پزشکی را به پایان برساند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است. مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

فصل چهارم

حضور و غیاب

ماده ۲۳) حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس و دوره های کارآموزی و کارورزی الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر یک از جلسات ، غیبت محسوب می شود.

ماده ۲۴) ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از ۴/۱۷ ، عملی و آزمایشگاهی ۲/۱۷ ، کارآموزی و کارورزی از ۱/۱۷ مجموع ساعات آن بخش نباید تجاوز کند ، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس یا بخش صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: غیبت تا سقف مشخص شده در ماده ۲۴، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدرک مستند و تشخیص مدرس موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیرموجه) بر عهده مدرس و با تایید دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس یا بخش، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۴ باشد ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می گردد. در این حال رعایت حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال الزامی نیست، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۲۵) غیبت غیرموجه در امتحان هر درس یا بخش به منزله گرفتن نمره صفر در آن درس یا بخش و غیبت موجه در امتحان هر درس یا بخش باعث حذف آن درس یا بخش می گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

فصل پنجم

حذف و اضافه

ماده ۲۶) دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی تا دو هفته پس از شروع نیمسال ، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف و یا دو درس دیگر اخذ نماید، یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید مشروط بر این که تعداد واحدهای اخذ شده وی از حدود مقرر در ماده ۲۰ تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دوهفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه و یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش آمد جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجو (میزان تعیین شده در ماده ۲۴) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان پذیر نیست.

ماده ۲۷) در صورت اضطرار، دانشجو در مرحله اول آموزش پزشکی می تواند قبل از امتحان مربوطه فقط یکی از درس های خود را با تایید گروه آموزشی مربوط حذف کند. مشروط بر اینکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس نظری بیش از ۴/۱۷ و یا در آن درس عملی و آزمایشگاهی بیش از ۲/۱۷ مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۲۸) حذف کلیه درس های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورت مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه دروس اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تایید شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است.

ماده ۲۹) حذف و تعویض بخش در هریک از مراحل بالینی در صورت تایید شورای آموزشی دانشکده تنها در مدت زمان تعیین شده توسط آموزش دانشکده مجاز است.

فصل ششم

ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی

ماده ۳۰) ارزیابی پیشرفت دانشجوی در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیتهای آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجوی در آن درس است.

ماده ۳۱). ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی در دوره های بالینی، با توجه به موارد زیر انجام می شود:

۱-۳۱- رعایت اخلاق اسلامی و حرفه ای، حفظ شئون و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان بخش

۲-۳۱- حضور مرتب و تمام وقت در بخش، کلاسهای مربوط و انجام کشیکهای محوله براساس برنامه تنظیمی بخش

۳-۳۱- دقت و احساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران، تکمیلی کار نماز (log book)، کارپوشه (پورت فولیو) و.....

۴-۳۱- افزایش مهارت و بهره گیری دانشجوی از دوره های کار آموزی بالینی و کاروزی

۵-۳۱- شرکت در امتحان پایان بخش و کسب نمره لازم همراه با ارزیابی مستمر فراگیر توسط استاد به صورت ارزیابی تکمیلی در سه حیطه دانش، مهارت و نگرش

ماده ۳۲) برگزاری امتحان دروس نظری بصورت کتبی در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی و درسهای نظری دوره های بالینی الزامی است.

تصره: امتحان بخشهای بالینی در پایان هر بخش انجام می شود.

ماده ۳۳) نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجوی بر اساس مفاد مندرج در موارد ۳۰ و ۳۱ به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجوی در هر درس یا هر بخش بصورت عددی بین صفر بیست مشخص می شود.

ماده ۳۴) حداقل نمره قبولی در درسهای مرحله اول و دوم آموزش پزشکی ۱۰ و حداقل میانگین کل هریک از این مراحل ۱۲ می باشد، حداقل نمره قبولی در هر یک از درسهای نظری مرحله کار آموزی بالینی و بخشهای مربوطه مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی ۱۲ است و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۴ می باشد، دانشجویی که در هریک از درسهای یا بخشها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید، در اولین فرصت معین موظف به انتخاب مجدد آن درس یا بخش است، با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجوی ثبت و در محاسبه میانگین منظور می شود.

در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم (مرحله اول بالینی) حداقل نمره قبولی در هریک از درس های نظری و علمی این مرحله ۱۰ و در هریک از بخش های کار آموزی بالینی ۱۲ و میانگین کل این مرحله (مرحله اول بالینی) ۱۳ می باشد.

و حداقل نمره قبولی در هر یک از بخش های کارورزی بالینی (مرحله دوم بالینی) ۱۲ و حداقل میانگین کل مرحله دوم بالینی ۱۴ می باشد.

تبصره: هر یک از دروس نظری و علمی نمره مستقل دارند، اما نمره دروس نظری-عملی که یک درس محسوب می شوند، معدل دو قسمت نظری و عملی و باتوجه به ظرایب هر کدام است، در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا نمره یکی از آنها از ۸ کمتر باشد هر چند معدل به ۱۰ رسیده باشد، هر دو قسمت باید مجدداً تکرار شود، در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی، چگونگی قبولی در دروس ادغام یافته یا درس هایی که در بخش و در صد های مستقل ارائه میگردد به پیشنهاد آموزش دانشکده و تایید شورای آموزشی دانشکده می باشد که بایستی قبل از شروع هر نیمسال تحصیلی به اطلاع دانشجویان رسانده شود.

ماده ۳۵) مدرس یا مدرسین یا هر بخش موظفند گزارش نمره نهایی دانشجو در آن درس یا بخش را حداکثر ظرف ده روز پس از برگزاری امتحان آن درس ر به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش ر دانشجو می تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتبا به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

ماده ۳۶) داره آموزش دانشکده یا واحد ذیربط در هر دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

ماده ۳۷) در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی نیز، میانگین کل نمرات دانشجو در آن مرحله محاسبه و در کارنامه وی ثبت می شود.

تبصره: برای محاسبه میانگین نمراتر تعداد واحد های هر درس یا بخش در نمره آن درس یا بخش ضرب می شود و مجموع حاصل ضربها بر تعداد کل واحد هایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی در یافت داشته است، تقسیم می شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شودر نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند تنها در محاسبه میانگین کل مرحله مربوطه محسوب می شود.

ماده ۳۸) میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه کمتر از ۱۲ واحد باشد آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد و لیکن در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجویا نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش پزشکی، تعداد واحد ها کمتر از ۱۲ باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن نام نویسی دانشجو را هر بار کتبا به وی و اولیاء او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضط کندر با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و با اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۳۹) دانشجویی که بصورت مشروط نام نویسی می کند حتی در نیمسال آخر هریک از مراحل پیش بالینی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

تبصره: در موارد استثنایی، در نیمسال آخر تحصیلی در هریک از مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی با توجه به تعداد واحد باقیمانده و سوابق تحصیلی دانشجوی، تصمیم گیری در خصوص ارائه بیش از ۱۴ واحد درسی به دانشجوی مشروط به عهده شورای آموزشیدانشگاه است، در هر صورت این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد.

ماده ۴۰) دانشجویی که در مراحل پیش بالینی برای ۳ نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب مشروط شود، در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاح برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم (مرحله اول بالینی) در مرحله پیش بالینی (مرحله اول پزشکی) برای دو نیمسال متوالی یا سه نیمسال متناوب مشروط شود، از ادامه تحصیل محروم میشود و چنانچه میانگین کل واحد هایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در ترمه ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۱) میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هریک از مراحل اول و دوم پزشکی نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل سوم و چهارم پزشکی نباید از کمتر از ۱۴ کمتر باشد دانشجویانی که در پایان هریک از مراحل مذکور دارای میانگین کل، کمتر از حد تعیین شده باشد در صورتی که مدت مجاز تحصیلی وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد می تواند دروسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است، تکرار کند. در غیر اینصورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت بدیهی است که نمرات دروس تکرار اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد. در دانشکده های علوم پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم (مرحله اول بالینی) میانگین کل نمرات دانشجو در پایان مرحله پیش از بالینی (مرحله اول) نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان مرحله اول بالینی (مرحله دوم و سوم)

نبايد از ۱۳ و مرحله دوم بالینی (مرحله چهارم) از ۱۴ کمتر باشد، دانشجویی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل کمتر از حد تعیین شده باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیلی وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می تواند دروسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ در مرحله پیش بالینی و یا ۱۳ در مرحله اول بالینی و ۱۴ در مرحله دوم بالینی آورده است، تکرار کند در غیر اینصورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت، بدیهی است که نمرات دروس تکرار اضافه بر نمرات قبیل در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو در سها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل سوم و چهارم دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۴ کسب کرده و لیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزش می تواند مجددا همان دروسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتر از ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود بدیهی است که نمرات در سهای اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد، در دانشکده های علوم پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه پزشکی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم در صورتی که دانشجو دروسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۳ در مرحله اول بالینی و ۱۴ در مرحله دوم بالینی را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل بالینی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۳ و ۱۴ کسب کرده و لیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می تواند مجددا همان دروسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتر از ۱۳ و ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود، بدیهی است که نمرات دروسهای تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجویی، تعدادی از دروسها یا بخشهایی را که در آن ها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ آورده جهت جبران میانگین کل هریک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل

است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود در صورتی که میانگین کل مرحله به حد نصاب نرسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علیرغم اینکه قبلا نمره قبولی کسب نموده بایستی مجدداً آن درس یا بخش را تکرار نماید.

تبصره ۳: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۲) دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد در از مومن سراسری به غیر از رشته قبلی خود شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد. دانشگاه پذیرنده می تواند واحد هایی را که دانشجو در رشته قلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

فصل هفتم

مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۴۳) دانشجو پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی می تواند در طول مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی حداکثر دو نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب و در هریک از مراحل بالینی حداکثر تا سقف ۶ ماه متوالی با احتساب در سنوات از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجو در نیمسال اول با شورای آموزشی دانشگاه می باشد.

تبصره ۲: مدتی مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر مرحله محسوب می شود.

تبصره ۳: دانشجو در مرحله کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

ماده ۴۴) تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی هر نیمسال برای هریک از مراحل پیش بالینی و حداقل دو هفته قبل شروع هربخش برای هریک از مراحل بالینی توسط دانشجو به اداره ی آموزش دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود تصمیم گیری به عهده شورای آموزش دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره ی آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ی ذیربط قبل از اتمام مهلت نام نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ کند.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجو می باشد.

ماده ۴۵) دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۴۶) دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آن ها به تایید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد می توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۴۷) دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را شخصا اداره ی آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت دانشجوی مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال تقاضای انصراف خود را پس بگیرد پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر خواهد شد و دانشجو پس از آن حق ادامه تحصیل در آن رشته را ندارد.

تبصره: دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف از به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

فصل هشتم

انتقال

ماده ۴۸) انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجوی یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۴۹) انتقال دانشجو با دانشگاه های مبداء و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:

۱-۴۹- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبداء از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.

۲-۴۹- متقاضی حداقل دو نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبداء گذرانده باشد.

تبصره ۱- در دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مجری بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومیر در صورت تطبیق واحدهای درسی در دانشگاه مبداء و مقصد، انتقال دانشجو در یک از نیمسال های تحصیلی باحفظ مقررات آموزشی و انضباطی مربوط و موافقت دانشگاه های مبداء و مقصد امکان پذیر میباشد.

تبصره ۲- در دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مجری بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورتیکه برنامه آموزشی دانشگاه های مبداء و مقصد کاملا مطابقت نداشته باشند، انتقال دانشجو صرفا پس از پایان هریک از مراحل آموزش پزشکی عمومی با رعایت عمومی با رعایت مفاد بند ۳-۴۹ باحفظ مقررات آموزشی و انضباطی مربوط و موافقت دانشگاه های مبداء و مقصد امکان پذیر میباشد.

۳-۴۹- واحد های باقیمانده دانشجو برای دانشگاه مقصد حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.

۴-۴۹- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی حداقل ۱۲ باشد.

۵-۴۹- نمره ازمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

تبصره: انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاه های اجرایی خاص تعهد سپرده اند با رعایت شرایط ماده ۴۹ و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است.

ماده ۵۰) در موارد زیر انتقال دانشجو به محل یا نزدیکترین محل سکونت دائم خانواده، خارج از شرایط مذکور در ماده ۴۹ (به استثنای شرط ۱ و تبصره های شرط ۲) انجام می شود. تصمیم گیری در مورد تبصره های شرط ۲ ماده ۹ به عهده شورای آموزشی دانشگاه مبداء میباشد.

۱-۵۰- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۳-۵۰- بیماری صعب العلاج یا معلولیت موثر دانشجوی، به نحوی که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه قادر به ادامه زندگی بطور مستقل نباشد.

۳-۵۰- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد به تایید مراجع ذیربط.

تبصره ۱: هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲: اشتغال به کار همسر دانشجو در تهران باید به صورت رسمی یا پیمانی دولتی باشد و مشاغل آزاد یا خصوصی در اولویت بعدی در صورت وجود ظرفیت بانظر شورای انتقال قرار خواهند گرفت.

تبصره ۳: برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است- و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او باید به تایید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۴: در موارد استثنائیر چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجوی باشد اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۵: صحت هر یک از موارد مذکور باید به تایید دانشگاه مقصد نیز برسد.

ماده ۵۱) انتقال دانشجوی به هر یک از دانشگاه های تهران ممنوع است جزو در موارد مذکور در ماده ۵۰.

ماده ۵۲) انتقال از دانشگاه های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت مبداء با رعایت ضوابط مربوط، بلامانع است.

ماده ۵۳) انتقال فرزندان اعضاء هیات علمی تابع ضوابط و آیین نامه مربوط به خود می باشد.

ماده ۵۴) انتقال دانشجویانی ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی داخل کشور، تابع ضوابط و آیین نامه مربوط به خود می باشد.

ماده ۵۵) دانشجوی متقاضی انتقال باید در خواست انتقال خود را کتبا با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبداء تسلیم کند.

ماده ۵۶) دانشگاه مبداء در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته، موافقت خود را به همراه درخواست و ریز نمرات دانشجوی به دانشگاه مقصد ارسال نماید و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی نظر خود را به دانشگاه مبداء اعلام دارد.

تبصره: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجوی از دانشگاه مبداء به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجوی با دانشگاه مبداء قطع می شود.

ماده ۵۷) در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجوی که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ برعهده دانشگاه مقصد است. در هر حال عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهی باقیمانده خود را طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره ۱: تمام نمرات درسی دانشجوی در دانشگاه مبداء اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عینا در کارنامه دانشجوی ثبت و در محاسبه میانگین کل او محاسبه می شود.

تبصره ۲: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله ای است که دانشجو به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مراحل قبلی تسری ندارد.

ماده ۵۸) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه های مبداء و مقصد با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می شود.

ماده ۵۹) انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل فقط برای یکبار مجاز است.

فصل نهم

دانشجویانی میهمان

ماده ۶۰) در مواردی که دانشجو، بطور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد می تواند با توافق دانشگاه های مبداء و مقصد به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را بطور موقت برای مدت معین تغییر دهد.

تبصره: میهمانی از دوره های روزانه به شبانه، از دانشگاه های حضوری به غیر حضوری، از دانشگاه های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است.

ماده ۶۱) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه مشروط به این است که دانشجو حداقل دونیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبداء گذرانده باشد.

ماده ۶۲) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاه های مبداء و مقصد به شرط آن که تعداد واحد های درسی مذکور از ۱۰ واحد کمتر باشد و جمع واحدهای درس اخذ شده دانشجو در دانشگاه مبداء و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.

تبصره: انتخاب واحد دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت بایستی با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبداء و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۶۳) تعداد واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان (تک درس یا تمام وقت) در یک یا چند دانشگاه می گذراند نباید از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز نماید.

تبصره ۱: واحدهایی که دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد می گذراند عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبداء ثبت می شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می گردد.

تبصره ۲: حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می باشد واحدهایی را که دانشجو در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است باید مجدداً بگذراند.

ماده ۶۴) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبداء صادر می شود.

فصل دهم

تغییر رشته

ماده ۶۵) دانشجوی دوره دکتری عمومی پزشکی در طول دوران خود می تواند در صورت داشتن شرایط زیر و موافقت دانشگاه ذیربط به رشته دیگری تغییر رشته دهد:

۱-۶۹- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲-۶۹- حداقل ۱/۶ و حداکثر ۱/۳ کل واحد های دوره را گذرانده باشد.

۳-۶۹- نمره آزمون ورودی تقاضای در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در سهمیه و رشته مورد تقاضا در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

۴-۶۹- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شوند براساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ صورت می گیرد.

تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است.

تبصره ۳: تغییر رشته یا رشته هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۴: دانشجوی در طول تحصیل خود تنها برای یک بار می تواند تغییر رشته دهد به استثنای مشمولین مندرج در تبصره ۱ همین ماده.

ماده ۶۶) تغییر رشته باید در مقاطع تحصیلی هم سطح صورت گیرد در غیر این صورت فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر با رعایت مقررات ماده ۶۵ امکان پذیر است.

ماده ۶۷) در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین نیمسال تحصیلی پس از موافقت، در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید پس از ثبت نام، اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره ۱: دانشجو تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات آموزشی رشته قبلی می باشد.

تبصره ۲: اقدام نکردن دانشجو برای ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می شود.

ماده ۶۸) در صورتی که دانشجو هم زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلامانع است.

تبصره: تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال بلامانع است.

ماده ۶۹) دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل سازی می شود و فقط درسهایی از وی پذیرفته می شود که با تشخیص گروه آموزشی با دروس رشته جدید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هریک از آن درسهها نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می گردد، ولی نمرات درسههای پذیرفته نشده بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجو باقی می ماند، در این صورت چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه جمعا به عنوان یک نیمسال مشروطی در سابقه تحصیلی دانشجو در رشته جدید منظور خواهد شد

تبصره ۲: در صورتی که تعداد واحدهای درسههای پذیرفته نشده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل از وی سلب کند، با تقاضای تغییر اوموافقت نمی شود.

ماده ۷۰) متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را به همراه مدارک لازم حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم کند.

ماده ۷۱) چنانچه دانشجو در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ویا امکان بهره گیری از کارآیی حاصل از آن را از دست بدهد، اجازه ادامه تحصیل در دوره دکترعمومی پزشکی رانداردومی تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد تغییر رشته دهد در این حال دانشجو از رعایت مقررات ماده ۶۵ (به استثنای بندیک) معاف خواهد بود.

تبصره: در مواردی که دانشجو، در طول تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقض عضو موثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته های گروه آزمایش مربوط را نداشته باشد، می تواند بانظر شورای پزشکی دانشگاه و تایید شورای آموزشی دانشگاه به رشته ای در گروه آزمایشی دیگر پس از موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد.

فصل یازدهم

پذیرش واحدهای درسی

ماده ۷۲) معادل سازی و پذیرش دروسی که دانشجو قبلا در دانشگاه ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت موارد زیر مجاز است.

۱-۷۶- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.

۲-۷۶- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

۳-۷۶- محتوای آموزشی درسهها گذرانده شده یا دروس رشته جدید به تشخیص گروه آزمایشی ذیربط حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوای داشته و نمره هریک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.

۴-۷۶- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ویا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

تبصره ۱: معادل سازی دروس تخصصی در مقاطع هم سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین تر امکان پذیر است.

تبصره ۲: معادل سازی و پذیرفتن درسها توسط گروه های آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می شود.

ماده ۷۳) نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.

تبصره: به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می شود.

فصل دوازدهم

پایان نامه

ماده ۷۴) پایان نامه بخشی از دوره دکتری عمومی پزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد.

ماده ۷۵) دانشجویان دوره دکتری عمومی می بایست از شروع دوره کار آموزشی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند.

تبصره: دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند،

تا زمان ثبت موضوع پایان نامه مجاز به شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی نمی باشند.

ماده ۷۶) استاد با پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تایید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می گردد.

تبصره ۱: رتبه اسناد راهنما حداقل استادیاری است، در موارد استثنایی با تایید شورای پژوهشی دانشکده می توان از اعضای هیات علمی مری نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود.

تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می تواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۷۷) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیات علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می شود.

تبصره: سقف تعداد پایان نامه های دوره دکتری عمومی پزشکی که به طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می شوند، از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی در هر سال به تعداد کل اعضای هیات علمی دانشکده مربوطه ضرب در عدد ۲ بدست می آید. در دانشکده هایی که تعداد اعضای هیات علمی زیاد است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیات علمی عدد کمی خواهد شد. هر عضو هیات علمی بر اساس مرتبه دانشگاهی وی با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۳ پایان نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به طور هم زمان می تواند راهنمایی نماید.

ماده ۷۸) انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد.

ماده ۷۹) موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد.

تبصره: در موارد خاص وبانظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه به عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.

ماده ۸۰) هر دانشجو باید یک موضوع را بعنوان پایان نامه انتخاب نماید.

تبصره: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تایید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می باشد.

الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق یا تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم بندی موضوع تحقیق به گونه ای باشد که هریک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده دار شوند.

ماده ۸۱) جهت ثبت موضوع پایان نامه باید مراحل ذیل طی شود:

الف: انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استادراهنما

ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده

ج: تصویب طرح پیشنهادی طرح پیشنهادی پایان نامه در گروه آموزشی مربوط

د: ارائه طرح پیشنهادی پایان نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده.

ه: ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان نامه.

تبصره: فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یکسال باشد.

ماده ۸۲) هر پایان نامه باید حاوی موارد زیر باشد:

الف: چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت وزمیننه کار، موادوروش، نتایج ونتیجه گیری)

ب: مقدمه (دلایل اهمیت موضوعروش، اطلاعات کلی در زمیننه پژوهش واهداف پژوهش)

ج: بررسی متون

د: روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم ونمونه وروش نمونه گیری، روش جمع آوری اطلاعات، روش تجزیه وتحلیل داده ها وانواع آزمون های آماری ومراحل انجام کار)

ز: نتایج (استفاده از آزمون های آماری، جداول، نمودارها وبیان نتایج)

و: بحث و نتیجه گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج پژوهش با سایر مطالعات بررسی نقایص و محدودیت های پژوهش، نتیجه گیری نهایی و ارائه پیشنهادات)

ه: مراجع

ماده ۸۳) نگارش پایان نامه به زبان انگلیسی بلامانع می باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان انگلیسی، چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد.

ماده ۸۴) هیات داوران که مسئولیت تصمیم گیری نهایی در مورد پایان نامه ها را بر عهده دارند از اعضای زیر تشکیل می شود:

۱- استاد راهنما

۲- استاد مشاور (در صورت وجود)

۳- نماینده شورای پژوهشی دانشکده

۴- نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان نامه

۵- یک عضو از اعضای هیات علمی یا محققان و صاحب نظران به انتخاب گروه آموزشی مربوطه

تبصره: مرتبه علمی استاد راهنما و اعضای هیات علمی باید حداقل استادیاری باشد، در شرایط خاص پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده می تواند مربی باشد، در خصوص محققان و متخصصان و صاحب نظران داشتن مدرک دکترای تخصصی الزامی است.

ماده ۸۵) ارزشیابی پایان نامه ها توسط هیات داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت می گیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل ممتاز می شوند

عالی

بسیار خوب

خوب

غیر قابل قبول

تبصره: پایان نامه هایی می توانند درجه عالی را کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات علمی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ رادراین مجلات ارائه نمایند، بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله باید قبل از دفاع از پایان نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد.

ماده ۸۶) کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می باشند و چنانچه دانشجو در چهارچوب سنوات مجاز تحصیلی نتواند از پایان نامه خود دفاع و نمره قبولی کسب نماید، علی رغم اینکه کلیه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد.

ماده ۸۷) تعداد واحدها و نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت و دانشجو از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است.

ماده ۸۸) زمان فارغ التحصیلی دانشجو، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود را از جمله پایان نامه را گذرانده باشد (هرکدام که موخر باشد).

ماده ۸۹) کلیه حقوق مکتسب از پایان نامه متعلق به دانشگاه است.

ماده ۹۰) یک نسخه از خلاصه هر پایان نامه می بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز ارسال گردد.

فصل سیزدهم

فراغت از تحصیل

ماده ۹۱) دانشجویی که کلیه واحدهای درسی و مراحل آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی و پایان نامه را طبق برنامه مصوب بر اساس مقررات این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد فارغ التحصیل دوره دکتری عمومی پزشکی شناخته می شود.

ماده ۹۲) این آیین نامه در ۱۳ فصل ۹۲ ماده و ۹۳ تبصره در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۰۳/۰۹ به تصویب رسید از ابتدای سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دوره دکتری عمومی پزشکی دانشکده های مجری طرح بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی می شوند لازم الاجرا است و از این تاریخ کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه لغو میشود. شورای آموزشی دانشگاه می تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان مشمول طرح بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی ورودی قبل از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ را با این آیین نامه تطبیق داده و بر اساس آن فارغ التحصیل نماید.